PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/594

od 30. travnja 2020.

o odobravanju sporazuma i odluka o mjerama za stabilizaciju tržišta u sektoru živog drveća i drugih biljaka, lukovica, korijenja i sličnoga, rezanog cvijeća i ukrasnog lišća

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ([1]), a posebno njezin članak 222.,

budući da:

(1) Unija je vodeći proizvođač živog drveća i drugih biljaka, lukovica, korijenja i sličnoga, rezanog cvijeća i ukrasnog lišća (dalje u tekstu „žive biljke i cvijeće"). Ukupna vrijednost proizvodnje Unije u 2019. iznosila je 20 milijardi EUR.

(2) Oko 85 % Unijine proizvodnje živih biljaka i cvijeća namijenjeno je unutarnjem tržištu, dok se preostalih 15 % izvozi u treće zemlje.

(3) Karike u lancu opskrbe u sektoru živih biljaka i cvijeća međusobno su vrlo povezane, a njegovo funkcioniranje ovisi o neometanom funkcioniranju i učinkovitoj organizaciji logistike koja je nužna da bi tržišni sustav proizvoda koji velikim dijelom brzo propadaju mogao funkcionirati.

(4) Osim toga, proizvodnja i prodaja živih biljaka i cvijeća sezonskog je karaktera. Najveći dio živih biljaka i cvijeća proizvodi se u proljeće za posebne prigode, kao što su Majčin dan i Uskrs, a sobne biljke posebno se proizvode u malim posudama u skladu sa sezonskom potražnjom. Vrhunac prodaje obično se bilježi u proljeće. U nekim podsektorima, kao što su jednogodišnje cvjetnice i rezano cvijeće, od 40 % do 80 % prodaje ostvaruje se od ožujka do lipnja.

(5) Zbog trenutačne pandemije bolesti COVID-19 i velikih ograničenja kretanja ljudi u državama članicama, u sektoru živih biljaka i cvijeća došlo je do ekonomskog poremećaja zbog kojega proizvođači imaju financijske poteškoće i problem s likvidnošću.

(6) Širenje bolesti i poduzete mjere ograničavaju dostupnost radne snage, posebno u prijevozu, te ugrožavaju proizvodnju, prikupljanje, aukcijsku i drugu prodaju živih biljaka i cvijeća.

(7) Zbog obveznog zatvaranja vanjskih tržnica, vrtnih centara i specijaliziranih maloprodajnih trgovina te zatvaranja ugostiteljskih objekata i otkazivanja događanja i svečanosti došlo je do zastoja u poslovanju sektora živih biljaka i cvijeća. Djelomično ponovno otvaranje vrtnih centara i specijaliziranih maloprodajnih trgovina u nekim državama članicama bitno ne mijenja tu situaciju zbog snažne povezanosti karika u lancu opskrbe i njegove ovisnosti o funkcioniranju logistike i ograničenom skladišnom prostoru. Očekuje se da će mjere ograničavanja socijalnih kontakata ostati na snazi i u predstojećim mjesecima te će i dalje utjecati na logistiku i prodaju jer će manje potrošača moći ulaziti u trgovine. Štoviše, već su otkazana velika događanja, kao što su vrtne izložbe koje se obično održavaju u predstojećim mjesecima, a druga društvena okupljanja na kojima su uobičajene cvjetne dekoracije, primjerice vjenčanja, također se otkazuju.

(8) Štoviše, kupci u Uniji i na svjetskom tržištu otkazuju ugovore i odgađaju sklapanje novih u očekivanju daljnjeg pada cijena. Osim toga, na izvoz utječu i logistički izazovi jer je početak pandemije bolesti COVID-19 u Kini doveo i u Kini i drugdje do velikog preopterećenja luka. Očekuje se da se razdoblje potpunog ili djelomičnog otkazivanja nastavi barem do lipnja 2020., zbog čega će kontejnera biti manje, cijene će znatno rasti, a izvoznicima će pošiljke biti odgođene.

([1]) SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

(9) Ta neravnoteža između ponude i potražnje stvara ekonomski poremećaj u sektoru živih biljaka i cvijeća. Kao posljedica te neravnoteže došlo je do naglog pada potražnje za živim biljkama i cvijećem, što je imalo ozbiljne i neposredne posljedice za tržište. Ukupna potražnja za proizvodima od živih biljaka i cvijeća na tržištu Unije smanjila se za 80 %. Trgovanje na aukcijama uvelike je poremećeno. Nizozemska aukcijsko tržište, na koje otpada 35 % ukupne prodaje Unije, sredinom ožujka 2020. zabilježilo je smanjenje prometa od 85 %. Iako se u međuvremenu donekle oporavilo, promet je i dalje 30 % manji nego sredinom travnja 2019. U nekim državama članicama, kao što su Belgija i Francuska, aukcije su otkazane, a veleprodajne tržnice zatvorene. Nadalje, u nekim državama članicama, kao što je Nizozemska, uništene su velike količine cvjetnica, koje se ne mogu skladištiti, i rezanog cvijeća, koje brzo propada i ima sezonski karakter. To je dovelo do naglog pada cijena na nizozemskim aukcijama. U tjednu od 16. do 22. ožujka 2020., kada je došlo do velikog pada na tržištu, cijene su bile gotovo 60 % niže nego u istom tjednu 2019. Osim toga, u tjednima od 23. do 29. ožujka, od 30. ožujka do 5. travnja i od 6. do 12. travnja 2020. cijene su i dalje bile od 36 % do 23 % niže nego u istim tjednima 2019.

(10) Zbog navedenih okolnosti ovo se razdoblje može smatrati razdobljem velike tržišne neravnoteže.

(11) Kako bi se u ovom razdoblju velike tržišne neravnoteže u sektoru živih biljaka i cvijeća uspostavila ravnoteža, primjereno je na šest mjeseci dopustiti sporazume i odluke poljoprivrednika, udruženja poljoprivrednika, udruženja takvih udruženja, priznatih organizacija proizvođača, njihovih udruženja i priznatih sektorskih organizacija u sektoru živih biljaka i cvijeća. Te mjere uključuju: i. povlačenje s tržišta ili besplatnu distribuciju; ii. zajedničku promidžbu; i iii. privremeno planiranje proizvodnje.

(12) Takvi sporazumi i odluke mogli bi uključivati: i. kolektivno povlačenje s tržišta radi propisnog uništenja živih biljaka i cvijeća; ii. mjere promidžbe kojima se potrošači pozivaju da kupe žive biljke i cvijeće; i iii. kolektivno planiranje proizvodnje radi koordinacije sadnje živih biljaka i cvijeća s obzirom na buduće ukidanje ograničenja.

(13) Svi sporazumi i odluke trebali bi se privremeno odobriti tijekom razdoblja od šest mjeseci. Budući da je to razdoblje u kojem će se najviše živih biljaka i cvijeća prikupiti i staviti na tržište, očekuje se da će u tom razdoblju mjere imati najveći učinak.

(14) U skladu s člankom 222. stavkom 1. prvim podstavkom Uredbe (EU) br. 1308/2013, odobrenje se izdaje ako se ne narušava funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ako sporazumi i odluke strogo slijede cilj stabilizacije sektora. Ti posebni uvjeti isključuju sporazume i odluke koji izravno ili neizravno uzrokuju podjelu tržišta, diskriminaciju na temelju državljanstva ili utvrđivanje cijena. Na sporazume i odluke koji ne ispunjavaju te uvjete ili ih više ne ispunjavaju primjenjuje se članak 101. stavak 1. Ugovora.

(15) Odobrenje predviđeno ovom Uredbom trebalo bi obuhvatiti područje Unije jer je ozbiljna nestabilnost tržišta zajednička cijeloj Uniji.

(16) Kako bi države članice mogle procijeniti narušavaju li sporazumi i odluke funkcioniranje unutarnjeg tržišta i slijede li strogo cilj stabilizacije sektora živih biljaka i cvijeća, informacije o sklopljenim sporazumima i donesenim odlukama te o obujmu proizvodnje i razdoblju na koje se odnose trebalo bi dostaviti nadležnim tijelima, uključujući i tijela nadležna za tržišno natjecanje, u državi članici s najvećim udjelom u procijenjenom obujmu proizvodnje živih biljaka i cvijeća obuhvaćenom tim sporazumima ili odlukama.

(17) S obzirom na to da je do velike tržišne neravnoteže došlo u razdoblju u kojem sektor živih biljaka i cvijeća ostvaruje najveću prodaju, ova bi Uredba trebala stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave.

(18) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora za zajedničku organizaciju poljoprivrednih tržišta,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Ne dovodeći u pitanje članak 152. stavak 1.a, članak 209. stavak 1. i članak 210. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013, poljoprivrednicima, udruženjima poljoprivrednika, udruženjima takvih udruženja, priznatim organizacijama proizvođača, njihovim udruženjima i priznatim sektorskim organizacijama u sektoru živog drveća i drugih biljaka, lukovica, korijenja i sličnoga, rezanog cvijeća i ukrasnog lišća, dalje u tekstu „žive biljke i cvijeće", odobrava se sklapanje sporazuma i donošenje zajedničkih odluka o povlačenju s tržišta i besplatnoj distribuciji, zajedničkoj promidžbi i privremenom planiranju proizvodnje tijekom razdoblja od šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 2.

Države članice dužne su poduzeti potrebne mjere kako sporazumi i odluke iz članka 1. ne bi narušavali pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i kako bi im isključivi cilj bilo stabiliziranje sektora živih biljaka i cvijeća.

Članak 3.

Zemljopisno područje primjene tog odobrenja jest područje Unije.

Članak 4.

1. Čim se sklope sporazumi ili donesu odluke iz članka 1., predmetni poljoprivrednici, udruženja poljoprivrednika, udruženja takvih udruženja, priznate organizacije proizvođača, njihova udruženja i priznate sektorske organizacije dužni su dostaviti te sporazume ili odluke nadležnim tijelima države članice s najvećim udjelom procijenjenog obujma proizvodnje živih biljaka i cvijeća obuhvaćenog tim sporazumima ili odlukama, navodeći sljedeće:

(a) procijenjeni obuhvaćeni obujam proizvodnje;

(b) očekivano razdoblje primjene.

2. Najkasnije 25 dana nakon isteka šestomjesečnog razdoblja iz članka 1. predmetni poljoprivrednici, udruženja poljoprivrednika, udruženja takvih udruženja, priznate organizacije proizvođača, njihova udruženja i priznate sektorske organizacije dužni su obavijestiti nadležna tijela iz stavka 1. ovog članka o stvarnoj količini živih biljaka i cvijeća obuhvaćenoj tim sporazumima ili odlukama.

3. U skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/1185 ([2]) države članice dužne su Komisiji dostaviti sljedeće obavijesti:

(a) najkasnije pet dana nakon isteka svakog jednomjesečnog razdoblja: obavijest o sporazumima i odlukama koji su im dostavljeni u tom razdoblju u skladu sa stavkom 1.;

(b) najkasnije 30 dana nakon isteka šestomjesečnog razdoblja iz članka 1.: pregled sporazuma i odluka koji su se primjenjivali tijekom tog razdoblja.

([2]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/1185 od 20. travnja 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu uredbi (EU) br. 1307/2013 i (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dostavljanja informacija i dokumenata Komisiji te o izmjeni i stavljanju izvan snage nekoliko uredbi Komisije (SL L 171, 4.7.2017., str. 113.).

Članak 5.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. travnja 2020.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN